

Úcta a prisľúbenia Najsvätejšieho Srdca Ježišovho

Úcta k Ježišovmu Srdcu vyplýva z úcty k trpiacemu Ježišovi na kríži a z úcty k Eucharistii, v ktorej Pán sprítomňuje svoju obeť a zároveň je v nej prítomný aj s oslávenými ranami svojho umučenia. Základy tejto úcty korenia vo Svätom písme: „Jeden z vojakov mu kopijou prebodol bok a hneď vyšla krv a voda“ (Jn 9,34). Veriaci si od počiatku uctievali Kristovu ľudskú prirodzenosť a najmä jeho rany, znaky utrpenia za našu spásu. Už svätý Augustín (+430) volá: „Longín otvoril kopijou Kristov bok a ja som tam našiel bezpečný odpočinok.“

Osobitná úcta k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu sa začala javiť v predgotickom období, v dvanástom storočí. Svätý Anzelm (+ 1180), svätý Bernard (+ 1154) hovoria o Spasiteľovom Srdci už častejšie a slávnostnejšie. Blahoslavený Jozef Hermann okolo roku 1200 napísal hymnus Summi Regis Cor aveto (Zdrav buď, Srdce Kráľa najvyššieho). Osobitne si uctievala Ježišovo Srdce svätá Luitgarda (+1246). Svätá Mechtilda Magdeburská mala roku 1250 prvé videnie modlitieb Najsvätejšieho Srdca. O Ježišovom Srdci napísala obdivuhodné veci svätá Gertrúda (+1302). Kult Najsvätejšieho Srdca Ježišovho pripravovali takí duchovní velikáni, ako je svätý Bonaventúra(+1274), svätý Albert Veľký (+ 1280), blahoslavený Henrich Suso (+1366). svätá Katarína Sienská (+1380), svätý Peter Kanízus (+1597) a svätý František Saleský (+1622).

No najväčším apoštolom kultu Najsvätejšieho Srdca bol Ján Eudes (+1680). Tento svätec zostavil prvé oficium na úctu k Srdcu Ježišovmu. Pápež Pius X. ho nazval „pôvodca, učiteľ a apoštol liturgickej úcty k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu.“

Prvé liturgické slávenie Najsvätejšieho Srdca Ježišovho s povolením renneského biskupa konal tento svätec pre svoju Kongregáciu 20. októbra 1672. Sám zostavil texty omše a oficia. Čoskoro mnohé diecézy vo Francúzsku, Taliansku a Nemecku slávil tento sviatok.

Druhou osobnosťou (a najväčšou), ktorú použila Božia prozreteľnosť na rozšírenie úcty k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu, bola svätá Margita Mária Alacoque (+ 1690). Táto panna z rehole Navštívenia mala v rokoch 1673-1675 osobitné zjavenie Najsvätejšieho Srdca Ježišovho. Jej duchovný vodca svätý Klaudius de la Colombière sa všemožne usiloval o rozšírenie úcty k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu napriek všetkým prekážkam, ktoré sa v tom storočí vyskytovali.

Prvý úradný sviatok, ktorý povolila Svätá Stolica, bol roku 1765. Pápež Klement XIII. ho povolil poľským biskupom a arcibratstvu Najsvätejšieho Srdca v Ríme 6. februára 1765, a to na piatok po oktáve Božieho tela.

Sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho pre celú Cirkev ustanovil pápež Pius IX. 23. augusta 1856. Slávil sa ako duplex maius.

Pápež Lev XIII. povýšil tento sviatok 28. júna 1889 na stupeň duplex 1. triedy a zároveň schválil litánie k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu.

Pius XI. encyklikou *Miserentissimus Redemptor* 7. mája 1928 obohatil sviatok privilegovanou oktávou tretieho rádu a dal mu aj nové oficium a novú omšu. V týchto textoch vystupujú do popredia myšlienky a uzmierenia za urážky proti láske. Na adoráciu sa predkladá fyzické Srdce Ježišovo: „Podme, klaňajme sa Ježišovmu srdcu zranenému láskou k nám.“ Veď fyzické Ježišovo Srdce vlastní jedna osoba, ktorá je zároveň Bohom i človekom.

Aj keď oktáva bola v rámci zjednodušenia rubriík (Ján XXIII. 23. marca 1955) zrušená, nové oficium aj omša ostala.

Nový misál Pavla VI. (1970) ponechal tento sviatok na úrovni slávnosti (*sollemnitas*), omšu upravil a dal mu aj novú prefáciu o nesmiernej láske Krista Pána a okrem toho určil aj osobitnú votívnu omšu.

Veľmi vzácne sú encykliky a iné dokumenty pápežov o Božskom Srdci.

Prvý kostol na počesť Najsvätejšieho Srdca Ježišovho postavili v Brazílii v Cuaraoarú roku 1585.

Aj u nás sú kostoly zasvätené Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu (62).

Na mnohých miestach bývajú púte alebo osobitné slávnosti na počesť Božského Srdca, ako v Trnave, Ružomberku, v Hronskom svätom Beňadiku, v Tesárskych Mlyňanoch.

Úcta k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu mala veľa nepriateľov. Mnohí bludári, najmä jansenisti, veľmi napádali túto úctu. Veľkým neprajníkom tejto úcty bol aj cisár Jozef II., ktorý zakázal pobožnosti Božského Srdca. Pre neposlušnosť voči jeho rozkazu viedenský kanonik Past bol odsúdený na 10 dní väzenia a 1000 zlatých pokuty.

Lev XIII. encyklikou *Properante ad exitum saeculi* zasvätil celý svet Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu.

Pápež Sv. Pius X. nariadil, aby na sviatok Najsv. Srdca bola vystavená Oltárna sviatosť a vykonalo sa zasvätenie k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu.

Pápež Pius XI. Nariadil verejné odprosenie na sviatok Najsv. Srdca a zasvätenie sa Najsvätejšiemu Srdcu na sviatok Krista Kráľa.

Kult Najsvätejšieho Srdca je „veľmi osvedčená forma nábožnosti“, a preto „táto úcta osoží všetkým“ (Lev XIII., *Annum sacrum*). V tomto vznešenom kulte je „jadro celého náboženstva“, a to z troch dôvodov: táto úcta „rýchlo privádza mysle na plnšie poznanie Krista Pána, na vrúcnejšiu lásku k nemu a účinnejšie pohýna ducha nasledovať ho ochotnejšie“ (Pius XI., *Miserentissimus Redemptor*). Úcta k Božskému Srdcu je „veľmi vznešený úkon náboženstva, pretože žiada od nás plnú a absolútnu vôľu odovzdať sa a zasvätiť láske božského Vykupiteľa, ktorej živé ranené Srdce je ukazovateľom a znamením“ (Pius XII., *Haurietis aquas*). A preto nemožno nájsť formu úcty, ktorá by bola vynikajúcejšia ako je kult najvznešenejšieho Srdca, ktorá by dôslednejšie zodpovedala vlastnej povahe katolíckej viery a ktorá by najlepšie pomáhala Cirkvi a ľudskému pokoleniu v terajších potrebách. Čo je

vznešenejšie, nežnejšie, spasiteľnejšie nad tento prejav pobožnosti, keď práve kult, o ktorý nám ide, celý smeruje k samej láske Boha! (Pius XII.. Haurietis aquas).

Základom úcty k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu je Božia láska voči nám. Predmetom úcty je fyzické Srdce Ježišovo spolu s jeho dušou obdarenou darmi prirodzenými i nadprirodzenými, a spojené s osobou Božieho Slova.

Na prvé piatky mesiacov sa konajú verejné pobožnosti na odčinenie urážok ľudí spáchaných voči Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu.

„Zo zraneného Vykupiteľovho Srdca sa zrodila Cirkev ako vysluhovateľka krvi spásy a z toho istého Srdca hohato vyprúdila milosť sviatostí, z ktorej synovia Cirkvi čerpajú nadprirodzený život, ako čítame v posvätnnej liturgii: „Zo zraneného Srdca rodí sa Cirkev s Kristom spojená... Ty Srdcom milosť rozlievaš“ (Z hymnu vešpier na sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho). O význame tohto symbolu, píše svätý Tomáš akoby ozvenu ich slov: „Z Kristovho boku vytriskla voda na obmytie a krv na vykúpenie. A preto krv prináleží sviatosti Eucharistie a voda sviatosti krstu; krst má však svoju očisťujúcu silu zo sily Kristovej krvi“ (Summa theol., III. q. 6,6 a. 3). Čo je tu napísané o Kristovom boku, zranenom a otvorenom vojakom, platí práve tak o Srdci, ktoré kopija svojím úderom zasiahla, lebo vojak ňou mieril tak, aby bezpečne potvrdil smrť ukrižovaného Ježiša Krista. Preto je rana Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, aj po jeho smrti, po všetky stáročia živým obrazom onoho slobodného činu lásky, ktorou Boh vydal svojho jednorodeného Syna na vykúpenie ľudí a ktorou nás Kristus všetkých tak miloval, že sa za nás obetoval na Kalvárii ako krvavá obeta: „Kristus nás miluje a vydal seba samého Bohu za nás ako dar a obeť ľúbeznej vône!“ (Ef 5, 2) (Haurietis aquas, III).

Pán Ježiš cez svätú Margitu Mária Alacoque dáva prísľuby tým, ktorý zbožne uctievať Jeho Srdce:

PRISLÚBENIA BOŽSKÉHO SRDCA

Citeľia Božského Srdca obsiahnu:

- 1. Všetky milosti potrebné ich stavu;**
- 2. pokoj v rodinách;**
- 3. potechu vo všetkých protivenstvách;**
- 4. ochranu v živote, ale osobitne v hodine smrti;**
- 5. požehnanie na všetky podujatia;**
- 6. žriedlo a nekonečné more milosrdenstva v Božskom srdci pre hriešnikov;**
- 7. horlivosť vlašným dušiam;**
- 8. horlivým dušiam pokrok v dokonalosti;**
- 9. požehnanie domom, v ktorých uctievať obraz Božského Srdca;**
- 10. kňazom veľké milosti pri práci na spásu duší;**
- 11. tým, čo rozširujú pobožnosť Božského Srdca, istotu, že budú zapísaní**

v samom Srdci Ježišom.

12. Spubujem v prehojnom milosrdenstve svojho Srdca, že tým, čo si vykonajú pobožnosť deväť po sebe nasledujúcich prvých piatkov, dám milosť kajúcnosti, že nezomrú bez mojej milosti, ani bez prijatia svätých sviatostí a moje Srdce im bude bezpečným útočiskom v hodinu smrti.

"Vyzývam Vás, drahí bratia a sestry, hľadieť s dôverou na Božské Srdce Ježišovo a často opakovať najmä v tomto mesiaci júni: Najsvätejšie Srdce Ježišovo, v teba dôverujem" (Ján Pavol II.).

Zdroj:

Vincent Malý: Úcta k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu.

S cirkevným schválením Arcibiskupského úradu v Tmave, dňa 13. 7. 1994.